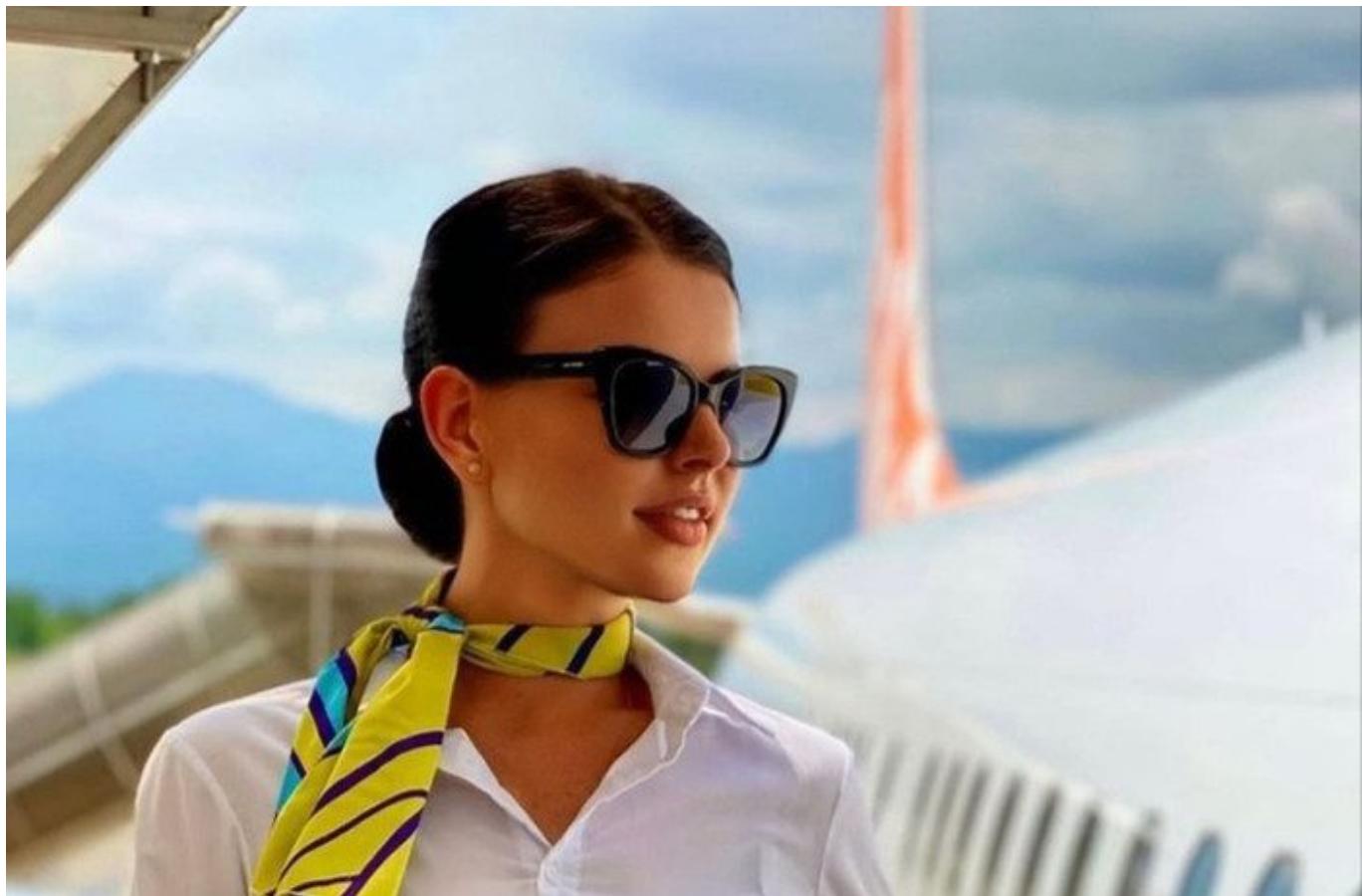

Howsala / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 23 января, 2025

Howsala / satiriki hekaýa HOWSALA

Şähere golaýlan samolýot, birden «hyňnyldap» ses etdi-de, badyny saklap bilmeýän ýaly özünü birazajyk aşak goýberdi. İçindäki ýolagçylar bolsa, «hass» edişip dem aldylar. Şol barmana samolýot ýene-de yňranyp, özünü birazajyk aşak goýberdi. Ýolagçylar gaýtadanam uludsn dem alyşdylar. Şol bir wagtyň özünde olaryň käbirleriniň yüz-gözleri-de üýtgäp gitdi. Edil şol pursat yzrakda oturan gartaşan bir daýzanyň sesi howsalaly çykdy:

- Janlarym, bi artyba bir zat bolýamy?
 - Aljyraňnylyga düşen başga-da köp eken.
 - Bir ýeri döwüläýdimikä?
 - Bizi beri çaltrak düşüräýbilsedi. Soň näme bolsa, şol bolsun!
- Aşaklap ugran samolýot ugruny üýtgetdi-de, ýokarlygyna galyp ugrady. Hälki daýza ýene-de durup bilmedi:

- Bil al kakmyş, dik ýokarlyguna tutduryberdi-le?!
- Daýza, ýere düşüp bolaýdyk öýdýän. Samolýotyň bir zady döwlen borly. Indi asman gutarýança ýokarlygyna gider oturarys.

– Waý-ýeý! Gyýuw! Diline-de düşemok. Adamlar, soraň şol ors gyzdan, samolýota belet bolduka?

Goh köpelip başlady. Lýotçikleriň kabinasyna girip çykan stýuardessa gyz ýylgyran boldy-da, ýolagçylary köşeşdirjek boldy.

Onuň diline düşünmedik hälki daýza öňünde oturan oglanyň ýeňsesine dykyldy:

- Näme diýyä oglum?
 - Samolýotyň tigiri açylanok diýyä!
 - Tigiri açylmasa gonup bilmezmi?
 - Daýza jan, sizem aýagynyz bolmasa ýöräp bilmersiňiz ahyry!
- Samolýotam tigirsiz nädip gonsun?
- Onda näme borka?

Onýança gapdal hatarda oturan ortatap erkek adam dillendi:

– Ýangyjy gutarýança asmanda gezer. Soňam näme, dik-başaşaklygyna ýere gaýdar. Göwrämiz tike-tike bolar. Hossalrarynyz süñkleriňizi çöpläp bilseler hoş bolarlar.

Daýzanyň yzynda oturan ýaşuly adam bolsa:

- Indi kelemämizi çöwrübersegem bolar – diýip, çalaja ýylgyrdy.

Samolýot ýene-de silkinip gitdi.

Daýzany ot alyp göterdi:

- Negözel kärim bardy. Çagalar bilen potrat alyp, arassa zähmet çekýärdim welin, şol heleyiň gepine gidip, ine, indem düşen günüm! Meni alyp-satarlyga süýremän, özüň ölüm-ýitip gitseň bolmadym? Tohum-tijimde etmedik işimi etdirip, düşürjek günüňem şümüdi, loly heley?!
- Diliňi goýberme, jelep, kim seni zorlap getirdi?
- Özüň jelep, şu jelepçiligiň bilen dälmi, gytja harytlary tapyp şähere getirip satışyň? Ýogsa seni birwagt gapjardylar.
- Diliňi goýberme, ýolup taşlaryn!
- Näme, ýolubir ýaly mellegiňde ösüp oturan göknar barmy bu ýerde?
- Mellegim bilen işiň bolmasyn!
- Bolar!
- Bolmaz!
- Bolar, näme bolman! Seniň şol haramylygyň dälmi, meni şu

güne düşüren.

– Kim haram?

– Sen!

– Men saňa görkezerin kimiň haramlygyny. Şuny yzyma tirkemäýinem diýipdim-le!

Ol urşagan horaz ýaly towsup, hälki daýzanyň alkymyndan aldy. Boldy bir uruş. İki horaz urşana döndi. Ýeleklere derek, başyndaky ýaglyklary gaýyşyp düşdi. Kekejine deregem, burunlaryndan gan geldi. Olary höre-köşe bilen däl-de, güýç bilen aýyrdylar.

Samolýotyň içi dym-dyrslyk boldy. Goh-galmagalam ýatyşypdy. Hälki daýza-da ölümini boýnuna alan soýuljak mal ýaly bolup, sesini çykarmış, doñdurylyp otyrды. Salonyň içi asuda bolsada, ýolagçylaryň aňynda harasat gopýardy. Ine-de, orta ýaşlaryndaky geýnүwli adam, bir nokatdan gözünü aýyrman otyr: «Ajygan olmez, alňasan öler» diýenleri boldy bi. Görün barmy şäherde? Geziber şol gününe şükür edip diýsäni. Ony-muny görüp, ölümiň öýünde söwda edarasynda skladyň müdiri bolduň. Motosikletiňi «Zaporozese» çalyşdyň. Onam «Žigulä». Indem näme, şol maşynam äsgermän, «Wolga», «Toýota» diýen bolup, mesirgäp, şähere gaýtmaň näme diýsene. Häýk, indi giç-dä! Ýa böökäýsemmikäm?!»

Ol aýnadan aşak seretdi. Bulutlaryň derdinden ýeriň görünmeýändigini görübem, özünü kürsä goýberdi. Soňam, maňlaýyny tutdy: «Şundan aman-esen ýere gonup biläýsem, yzyma pyýadaja giderin welin, samolýota münmen. Galan ömrümde diňe halallyk bilen işlärin».

Onuň endamy derden ýaňa öl-myžzyk bolupdy.

An-ha, yzky oturgyçdan bärkide oturan bir ýaş gyzyň-a ýüzi has-da gussaly görünýär. Onuňam kalby harasatdan doly: «Tireleri eker ýaly tohum däl diýip, kakam halaşýanyma bermejek bolup ýordi. Gowý bolaýdy. Şundan samolýot aşak gaýdyp, ölüpler gitsedim. Başga çykalga ýok. Häkimet diýidiň, hökümet diýidiň, yüz tutanyň bilenem, gyzmaç kakam bar. Tersine gitmäge-de gorkýan. Gahary gelse, bellisini eder goýar. Jygyllykdan islän mata-marlygyň alyp bereli diýip, öz halaýan ýerleriniň birine bermäge boýun edip, şähere alyp barylaryda. Alyp bolaýdyň öydýän. Bolmanda-da maňa letde däl-de, gowý durmuş, bagt gerek. Şol ikisi bolmasa, ýaşadyň nä, ýaşamadyň nä? Gidenim gowý ýok bolup».

Ol ulusn demini aldy. Soňam, öz durmuşyndan kemsinýän ýaly

hamsygdy. Damagy doldy. Gözüne ýaş aýlady. Emma ölümden gorkmady.

Samolýot uzakdan öwrüm edip ýene-de aeroporta golaýlaşdy.

Samolýotyň ortasynda, bir hatarda bile oturan ýaşulurak adamlaryň birisi beýlekä ýüzlendi:

– Sakgaldaş dymaýdyň-la?

– Hä, ozaly bilen-ä erbetlik bolmasyn! Sag-amam ýere gonaly. Aşgabatda maňa garaşýandyrlar. Şu gün ol ýerde seminar geçiriljek. Şondan soñam, ekiše başlamaly. Tejribeli mehanizator hökmünde her ýyl ekişi men başlap berýän. Eger şundan samolýota bolgusyz bir sat bolaýsa, onda bu ýyl ekişi kim başlarka? Ana, meni şol oýlandyrýar.

Edil şol wagt samolýot ýene-de güňleç ses bilen tisginip gitdi. Soñam «Güt» edip, ses eşidildi. Şondan soñ bolsa, ol ýuwaşjadan aeroportyň gonus zolagyna tarap pessaýlap başlady...

Jorageldi SAPARGELDIÝEW. Satırıki hekaýalar